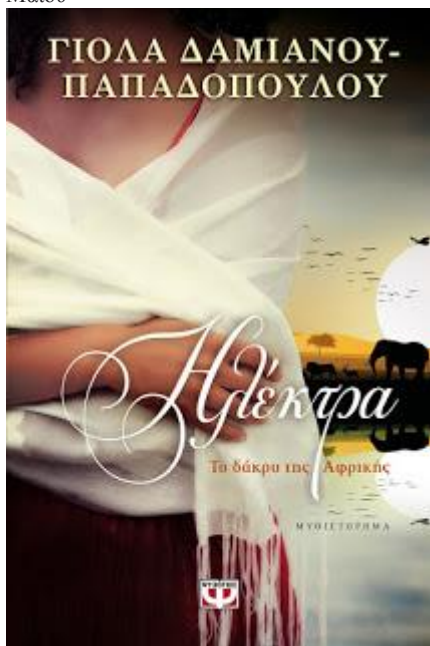

ΗΛΕΚΤΡΑ. ΤΟ ΔΑΚΡΥ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ της Γιόλας Δαμιανού-Παπαδοπούλου - Book review

09

Μαΐου

Συνοπτική περίληψη του βιβλίου:

Στην Αθήνα του 1969 η νεαρή Ηλέκτρα, απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών, είναι έτοιμη να κατακτήσει τα όνειρά της, μα μια απρόσμενη συνάντηση με τον μετανάστη Ηλία Θωμόπουλο ανατρέπει τα σχέδιά της. Οι συναρπαστικές ιστορίες που της διηγείται για την Αφρική τη γεμίζουν δέος και θαυμασμό, και καταλήγει να τον παντρευτεί και να τον ακολουθήσει στη Μαύρη Ήπειρο. Μόνο που γρήγορα αντιλαμβάνεται πως η Νιγηρία είναι μια επικίνδυνη χώρα. Η Ηλέκτρα ωθείται να συνθηκολογήσει με τη μοναξιά, τον φόβο της μαύρης μαγείας καθώς και της ένοπλης ληστείας. Ωστόσο, όλα αυτά δεν την εμποδίζουν να αγαπήσει με πάθος την Αφρική και να αφιερωθεί στα παιδιά της Αμερικανικής Ιεραποστολικής Σχολής, όπου διδάσκει, αλλά και σε όλα τα ορφανά που βρίσκουν απεριόριστη αγάπη στην αγκαλιά της.

Ύστερα από σαράντα πέντε χρόνια γεμάτης ζωής, η Ηλέκτρα και ο Ηλίας αποφασίζουν να επαναπαριστούν, αλλά δεν υπολογίζουν πως, όταν ξεριζώσεις ένα γέρικο δέντρο, τότε αυτό μαραίνεται και πεθαίνει. Δυο χρόνια αντέχει ο Ηλίας στην Ελλάδα. Μετά τον θάνατό του, τίποτα πια δεν κρατά την Ηλέκτρα μακριά απ' όσα αγάπησε στην Αφρική. Επιστρέφει, ανυποψίαστη για το μεγάλο παιχνίδι που της επιφυλάσσει η μοίρα: τη συνάντησή της με την εξτρεμιστική οργάνωση Μπόκο Χαράμ.

Προσωπική άποψη:

Υπάρχουν στιγμές, τα τελευταία δέκα χρόνια, που όσο κι αν το θέλω δεν μπορώ να είμαι απόλυτα αντικειμενική με ορισμένα βιβλία. Κάποιες φορές, αυτό οφείλεται στα συναισθήματα που μου γεννά ένα βιβλίο, που ακόμα κι αν δεν είναι ιδιαίτερα καλογραμμένο μπορεί να κερδίζει την καρδιά και την ψυχή μου, βάζοντας το μυαλό σε δεύτερη μοίρα. Κάποιες άλλες φορές, ο λόγος είναι λίγο πιο

προσωπικός και έχει να κάνει με το γεγονός πως υπάρχουν ορισμένοι άνθρωποι στα λογοτεχνικά δρώμενα που είναι αδύνατον να μην τους αγαπήσεις. Η κυρία Γιόλα Δαμιανού-Παπαδοπούλου είναι ένα από τους ανθρώπους αυτούς, την οποία αγαπώ κι εκτιμώ τόσο για το ήθος της, όσο και για την αλήθεια της. Όταν φτάνει η ώρα, λοιπόν, να διαβάσω κάποιο νέο λογοτεχνικό της έργο, πάντα προβληματίζομαι κατά πόσο θα μπορέσω να το κρίνω ανεπηρέαστη, με βασανίζει αυτή η εσωτερική αγωνία. Και μετά, απλά το διαβάζω μέσα σε μια νύχτα, κάθομαι μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή μου και ξέρω πως ό,τι και να πω δεν θα είναι υπερβολή γιατί, κάθε φορά, η κυρία Γιόλα κάνει την καρδιά μου να χτυπά ξέφρενα με τις ιστορίες της, και με παρασύρει με τον τρόπο γραφής της.

Η ιστορία μας μοιράζεται ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν, τότε που η Ηλέκτρα, η πρωταγωνίστριά μας, στην Αθήνα του 1969, μόλις έχει αποφοιτήσει από τη Σχολή Καλών Τεχνών κάνοντας μεγάλα όνειρα και σχέδια για το μέλλον της, και στο σήμερα όπου βρίσκεται αιχμάλωτη στα χέρια της εξτρεμιστικής οργάνωσης Μπόκο Χαράμ. Τα κάποτε όνειρα και σχέδια της ανατράπηκαν όταν γνώρισε τον Ηλία Θωμόπουλο, ο οποίος την γοήτευσε με την προσωπικότητά του, μα και την μάγεψε, συνάμα, με τις ιστορίες του για την Αφρική, κάτι που την οδήγησε στην απόφαση να τον παντρευτεί και να τον ακολουθήσει στη Μαύρη Ήπειρο, βιώνοντας εμπειρίες και γνωρίζοντας πράγματα που ούτε καν μπορούσε να φανταστεί. Και σαράντα πέντε χρόνια μετά, οι δυο τους αποφασίζουν να επιστρέψουν στην Ελλάδα, όμως η Ηλίας πεθαίνει από μαράζι και η ίδια, λησμονώντας τον τόπο που έζησε τόσο χρόνια κι έκλεψε την καρδιά της, και μην αντέχοντας την απώλεια του συντρόφου μιας ζωής, επιστρέφει σε όσα αγάπησε, για ν' αντιμετωπίσει όλα όσα δεν περίμενε.

Θα ξεκινήσω εκφράζοντας την πιο ειλικρινή μου σκέψη. Το βιβλίο αυτό δεν είναι για όλους. Αν κάποιος αρέσκεται απλά στο να διαβάζει ρομαντικές ιστορίες και δεν είναι διατεθειμένος να έρθει αντιμέτωπος με το κάτι παραπάνω, τότε η ιστορία της Ηλέκτρας μάλλον θα του δυσκολέψει τη ζωή, όχι επειδή δεν θα του αρέσει, αλλά γιατί θα τον φέρει αντιμέτωπο με σκληρές αλήθειες και γεγονότα που πιθανότατα να μην είναι έτοιμος ν' αντιμετωπίσει. Όσοι, πάλι, αγαπούν τις δυνατές ιστορίες που έχουν να του προσφέρουν πολύ περισσότερα πράγματα από έναν έρωτα, όσοι αναζητούν αυτό το κάτι διαφορετικό στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία, όχι μόνο θ' απολαύσουν την Ηλέκτρα, αλλά θα την αγαπήσουν και θα τοποθετήσουν την ιστορία της πολύ ψηλά στην καρδιά τους. Αυτό ακριβώς συνέβη και σε μένα, που χάρις στο ταλέντο της κυρίας Γιόλας, τη δεξιοτεχνία της ως προς τον χειρισμό της γλώσσας, μα και την διεισδυτικότητα της, κατάφερε, για μια ακόμη φορά, να με παρασύρει σ' ένα νέο ταξίδι με προορισμούς που δεν περίμενα, και να με κάνει να νιώθω συναισθήματα που δεν με εξέπληξαν, γιατί αυτό κάνει κάθε φορά, ακόμα πιο έντονα, ακόμα πιο δυνατά.

Δεν θέλω να σταθώ πολύ στη σχέση της Ηλέκτρας και του Ηλία, όχι επειδή θεωρώ πως δεν έχει αξία - αν δεν τον είχε γνωρίσει, η ζωή της θα ήταν πολύ διαφορετική και σίγουρα λιγότερο ενδιαφέρουσα και παθιασμένη-, αλλά γιατί ο αληθινός πρωταγωνιστής στο πλευρό της δεν είναι άλλος από την ίδια την Αφρική. Η κυρία Γιόλα, έχοντας ζήσει και η ίδια για πολλά χρόνια εκεί, εμποτίζει το κείμενό της με την βαθιά αγάπη που αισθάνεται για τον τόπο αυτό, που σε γοητεύει και σε μαγεύει. Περιγραφές γλαφυρές, σχεδόν ποιητικές, ζωντανεύουν μπροστά στα μάτια μας τοπία που μπορεί να τα έχουμε δει, ποτέ όμως μέσα από ένα τόσο όμορφο και γεμάτο τρυφερότητα πρίσμα. Φυσικές ομορφιές, άνθρωποι, ήθη, έθιμα, συνήθειες, όλη η ομορφιά και η διαφορετικότητα της Μαύρης Ηπείρου, έναντι στου Δυτικού κόσμου, αποτυπώνεται μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αυτού και γεμίζει εικόνες τα μάτια και την ψυχή μας, μα και βαθιά τρυφερότητα την ψυχή μας, ίσως επειδή το μεγαλείο της ψυχής της ίδιας της Ηλέκτρας να είναι τόσο που περισσεύει να δώσει λίγο και σε εμάς.

Όμως, η κυρία Γιόλα, δεν διστάζει να δείξει, ακόμα και με σκληρό και βίαιο τρόπο, και το άλλο

πρόσωπο της Αφρικής, εκείνο που δεν είναι τόσο όμορφο, μα τρομακτικό και άγριο, βουτηγμένο στο αίμα, στο έγκλημα, στη μαύρη μαγεία, στο θάνατο, εκεί που η ανθρώπινη ζωή δεν έχει και πολύ μεγάλη σημασία και που η γυναικεία ύπαρξη δεν χαίρει σεβασμού κι εκτίμησης παρά θεωρείται κτήμα κάποιων άλλων. Και μπορεί σε κάποιους, η αιχμαλωσία της Ηλέκτρας από τη Μπόκο Χαράμ να φανεί κάπως υπερβολική, αναλογιζόμενοι, όμως, το τι συμβαίνει καθημερινά γύρω μας, σε πόσες φρικαλεότητες γινόμαστε μάρτυρες, δεν θα έπρεπε να μην ξαφνιαζόμαστε. Ούτε για την αλήθεια που εμπιριέχει η ιστορία αυτή, ούτε για το πόσο σκληροί, απάνθρωποι κι ακραίοι μπορούμε να γίνουμε οι άνθρωποι όταν φανατιζόμαστε και δεν υπολογίζουμε την αξία της ανθρώπινης ζωής, μα πολύ περισσότερο, δεν πρέπει να ξαφνιαζόμαστε για τον ωμό ρεαλισμό και την στυγνή περιγραφικότητα της συγγραφέως που δεν μασάει τα λόγια της. Αντίθετα, έχει το θάρρος και την τόλμη ν' αποτυπώσει την αλήθεια με λέξεις που δεν ωραιοποιούν γεγονότα και καταστάσεις, μα που το περιγράφουν με τρομακτική αληθοφάνεια που κάνουν το στομάχι σου να σφίγγεται.

Σε προσωπικό επίπεδο, η ιστορία της Ηλέκτρας κατάφερε να με ταξιδέψει από τη μία μεριά, να με βάλει σε σκέψεις και να με προβληματίσει από την άλλη. Με ταξίδεψε σε μια χώρα την οποία είδα μέσα από μία διαφορετική οπτική, μία οπτική που δεν είχα αναλογιστεί ποτέ, και που με γοήτευσε βαθιά. Με προβλημάτισε γιατί με έφερε αντιμέτωπη με αλήθειες που αν και τις γνωρίζεις, είναι διαφορετικό όταν καλείσαι να τις αντιμετωπίσεις πρόσωπο με πρόσωπο, βάζοντας τον εαυτό σου στη θέση των εμπλεκόμενων στις διάφορες αυτές ακραίες καταστάσεις, για εμάς του Δυτικού πολιτισμού, άκρως φυσιολογικές και συνηθισμένες για όσους αποτελούν μέρος της καθημερινότητάς τους. Όμως η ανθρώπινη ζωή θα έπρεπε να κοστολογείται λίγο παραπάνω, να μην θυσιάζεται στο βωμό του χρήματος και των παθιασμένων ιδεών που κάποιοι υπηρετούν πραγματικά, χωρίς καν οι ίδιοι να αντιλαμβάνονται ποιος είναι ο πραγματικός σκοπός αυτού που κάνουν και πόσο θύματα είναι εκείνοι, περισσότερο ακόμα κι από εκείνους που τους στερούν τη ζωή τόσο άδικα και βάνουσα. Ο κόσμος αυτός δεν θα σωθεί με τη βία, παρά μονάχα με την αγάπη, την κατανόηση, την ελπίδα που οφείλουμε να κρατάμε άσβεστη στην καρδιά μας, μα και την ειλικρίνεια και το θαυμασμό απέναντι στην ίδια τη ζωή.

Βαθμολογία 10/10

Ταυτότητα βιβλίου:

Συγγραφέας: Δαμιανού-Παπαδοπούλου Γιόλα

Εκδόσεις: Ψυχογιός

Κατηγορία: Ελληνική Λογοτεχνία

Έτος Έκδοσης: 2017

Αρ. σελίδων: 416

ISBN: 978-618-01-1895-7